

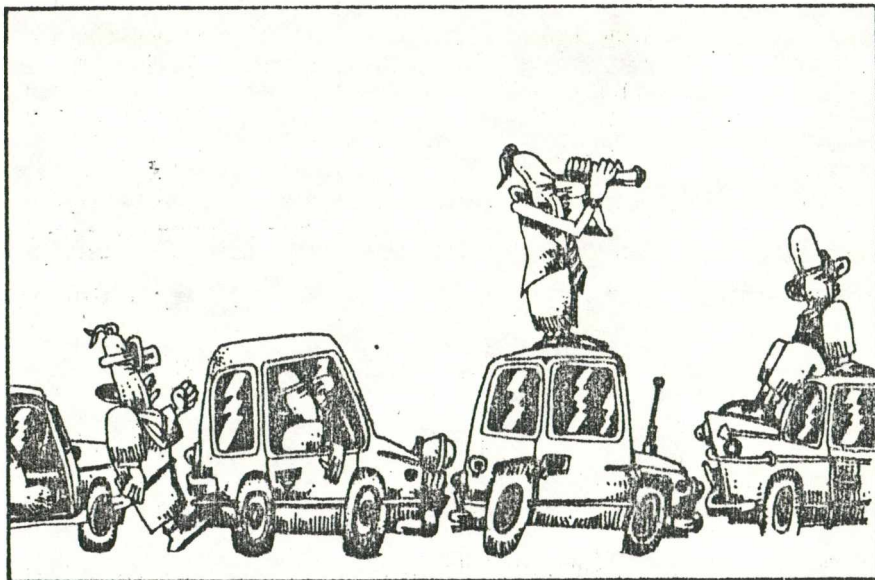

Δώδεκα ερωτήματα για τους
Γάλλους σοσιαλιστές

Πέν: Ψάχνουμε νέα κοινωνία

Α Σύνοδο Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος, διατύπωσε ερωτήματα για το διάλογο με τους προσηχούς ή αμέσως, κάποιων που να συσταθούν διάφορα συνέδρια ή σ' αυτές ή σε άλλες θέλουν στη...

Η εκτίμηση του υπερνομιματισμού (81 έως το λογισμικό) προτε στο γιατί αν οι ίδιοι τις χειριστές κάνει στη την κοινή πορεία του επειδή η ού μας, με ειτικές και άνηση σε που θα

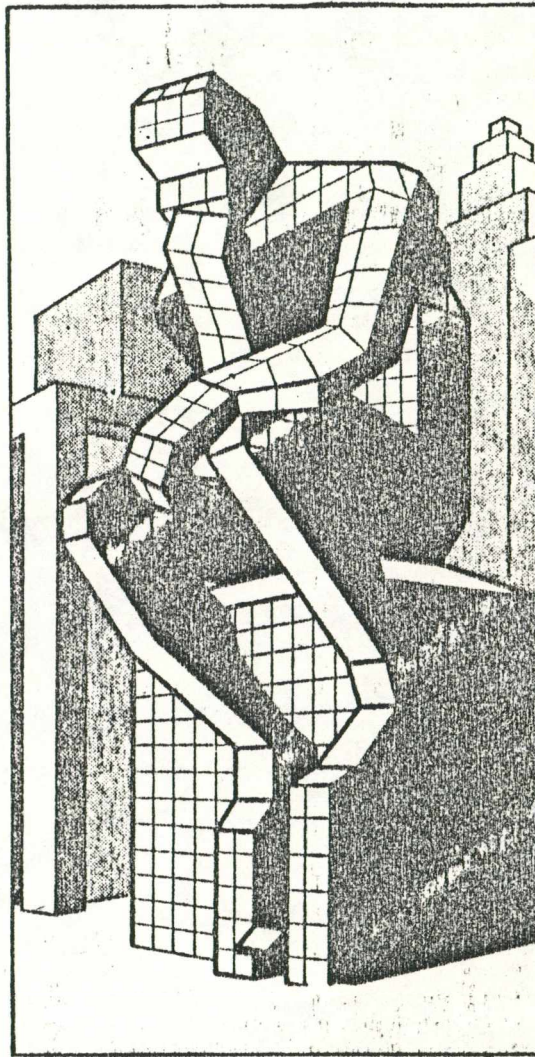

*** Ερώτημα δεύτερον:** Η κοινωνία μέσα στην οποία ζούμε πρέπει να μετασηματιστεί; Θέλουμε πάντα να αλλάξουμε την καπιταλιστική κοινωνία; Η απάντηση μου είναι ναι. Βεβαίως το καπιταλιστικό σύστημα έχει εξελιχθεί, έχει υποστεί από τις ίδιες τις δυνάμεις μας, αλλά και από το ιστορικό κίνημα του οποίου εμείς είμαστε οι κληρονόμοι, μία αυτομεταρρυθμίση. Συχνά μπόρεσε ξυπνα να την

υποκινήσει και το ίδιο. Φυσικά, ο σοσιαλισμός σαν σύστημα δεν υπάρχει. Υπάρχει ο κομμουνισμός και είναι δεσποτικός. Βεβαίως, οι αναπτυγμένες καπιταλιστικές κοινωνίες είναι ταυτόχρονα κοινωνίες δημοκρατικές και αυτό είναι ένα ανεκτίμητο κεφάλαιο. Το σύστημα αυτό όμως αγγίζει μπροστά στα μάτια μας τα όριά του: ανεργία, οικονομική κρίση, αυξανόμενη νομισματική αστάθεια, αντιδραστικά πολιτικά ρεύματα, με-

γάλο χάρος των στρατιωτικών δαπανών, αυξανόμενη διαφοροποίηση μεταξύ των φτωχών και των πλούσιων του πλανήτη, άνοδος της βίας ή του ανορθολογισμού. Πρέπει λοιπόν να επαναπροσδιορίσουμε πώς πρέπει να αντιπαλέψουμε το σύστημα αυτό.

*** Ερώτημα τρίτον:** Παλεύουμε πάντα για τον σοσιαλισμό; Παλεύουμε πάντα με αξίες και μία ταυτότητα που είναι σοσιαλιστική; Η απάντησή μου είναι καταφατική.

Το καπιταλιστικό σύστημα έχει αγγίξει τα όριά του.

σοσιαλιστικό το συνεχίσει νέες ισορροπία μεικτή κοινωνία μου και του ατομικών και ελευθεριών, και της δημοκρατίας. Πρέπει να πούμε μία κοινωνία είναι όσο το δυνατόν, όπου μειωθούν προανθρώπινα δυστηρήματα, γιατί ταυτόχρονα ελευθεριών και ταυνοίσης.

Δεν γνωρίζω τι είναι μία κοινωνία εντελώς καπιταλιστική ή μία κοινωνία εντελώς σοσιαλιστική. Δεν πιστεύω ότι το πέρας από τη μία στην άλλη μπορεί να γίνει με μία σύντομη και ισχυρή μετακίνηση.

Οι κοινωνίες μας είναι ιστορικά σύνθετες. Είναι μεικτές. Κατά κάποιον τρόπο τείνω να πιστέψω (ειρωνική εκδίκαση του Μπερνστάιν) ότι ο σοσιαλισμός για μας είναι τόσο το κίνημα, όσο και ο σκοπός για τον οποίο όμως δεν

χθούμε ίσως τη δική μας ανικανότητα μέσα στις συγκεκριμένες συνθήκες και για μία δεδομένη περίοδο να δώσουμε με μεγαλύτερη ένταση τη μάχη εναντίον της ανεργίας, δεν μπορούμε όμως να ανεχθούμε τη μοιρολατρία της ανεργίας. Διότι τότε εκ των πραγμάτων θα υιοθετούσαμε τις αποψεις της Δεξιάς. Η ύπαρξη της ανεργίας όσο καταστροφική κι αν είναι, όσο μαζική και χρονική, δείχνει κατά κάποιον τρόπο ότι μπορούμε να εργασθούμε λιγότερο μέσα στις κοινωνίες μας, υπό την προϋπόθεση όμως ότι θα κατανοηθεί η εργασία. Να προχωρήσουμε δηλαδή σε μια ανακατανομή της εργασίας. Δεν πιστεύω ότι πρέπει να αντιπαραθέτουμε οικονομική ανάπτυξη και κατανομή της εργασίας γιατί η οικονομική ανάπτυξη, όσο δυνατή κι αν μπορούμε να τη φαντασθούμε, δεν θα υποφέρει ποτέ να αποδειχθεί αρκετή - το γνωρίζουμε αυτό - κυρίως λόγω της αύξησης της τεχνολογικής ανεργίας.

*** Ερώτημα πέμπτον:** Τι έχουμε να πούμε για την ασφάλεια και την ειρήνη; Έχουμε δικίο να ισχυριζόμαστε ότι δεν υπάρχει ειρήνη χωρίς ασφάλεια κι ότι ο αποπλιτισμός από μόνος του δεν εξασφαλίζει την ειρήνη. Η υιορροπία των δυνάμεων είναι απαραίτητη. Πώς όμως μπορούμε να συμβιβάσουμε τον απαραίτητο ρεαλισμό μας στα αμυντικά θέματα και τον πόθο για ειρήνη που υπάρχει στους λαούς της Ευρώπης και που είναι ένα από τα συστατικά στοιχεία του σοσιαλισμού;

Σε τι διαφέρουμε πάνω στα αμυντικά προβλήματα από τα συντηρητικά κόμματα; Πώς θα διατηρήσουμε μία ικανότητα αμφίπλευρης κατανόησης με τα κόμματα της Σοσιαλιστικής Διεθνούς, ακόμη κι αν τις θέσεις τους πάνω στην ασφάλεια (τουλάχιστον για ορισμένους από αυτούς, όπως οι Σκανδιναβοί ή οι Αγγλοσάξωνες) δεν μπορούμε να τις υιοθετήσουμε και εμείς; Δεν χρειάζεται να αλλάξουμε την πρωτοτυπία μας, δηλαδή το γεγονός ότι είμαστε μία πυρηνική δύναμη που βασίζει την ασφάλειά της πάνω στην αποτρεπτικότητα, παρ' όλα αυτά όμως έχουμε ένα ορισμένο αριθμό ερωτημάτων να θέσουμε. Μέχρι ποιόν σημείο πρέπει να προσθέτουμε τα τακτικά όπλα στα στρατηγικά χωρίς αυτό να μας απομακρύνει από την αποτρεπτικότητα;

Τι πρέπει να κάνουμε για να

καταργηθούν τους εξοπλισμούς; Θα πρέπει τότε να μετασχεύουμε ή όχι σε μία προσπάθεια αποπλιτισμού και αν να σε ποια; Υπάρχει ένα ερώτημα ακόμη πιο σοβαρό. Τι λύση πρέπει να βρούμε για την ανισότητα των συμβατικών όπλων που θα εμφανισθεί σ' αυτές τις συνθήκες ακόμη πιο έντονη; Ποια είναι η θέση μας για τις πωλήσεις όπλων ή τουλάχιστον ποια θα πρέπει να είναι αυτή εάν ξαναγυρίσουμε στην εξουσία, σε περιπτώσεις όπως οι διενέξεις στη Μέση Ανατολή, όπου βλέπουμε τώρα χειροπιαστά τα αποτελέσματα ορισμένων από τις παλιές επιλογές μας; Και ποια είναι η θέση μας για το ζήτημα των χημικών όπλων;

*** Ερώτημα έκτον:** Ποιες είναι οι προτάσεις μας για τον Τρίτο Κόσμο; Μετά το Κανγκούν είδαμε πολύ καλά ότι υπήρξε ένας περιορισμός στη δράση μας, εάν θέλετε του δυναμισμού μας, προς αυτήν την κατεύθυνση. Ίσως επειδή είχαμε μικρότερες δυνατότητες σε διεθνές επίπεδο για να επιβάλουμε τις απόψεις μας. Ίσως επίσης γιατί δρεθήκαμε - η διπλωματία μας εννοώ - κατά κάποιον τρόπο εγκλωβισμένοι στα προβλήματα της Αφρικής ή της Μέσης Ανατολής που χρωμάτισαν την πολιτική μας. Τι προσανατολισμούς θα προωθήσουμε και θα κρατήσουμε εάν ξαναγυρίσουμε στην κυβέρνηση;

*** Ερώτημα έβδομον:** Μπορούμε να αναζωογονήσουμε την Ευρώπη με βάση ορισμένες κεντρικές μεγάλες ιδέες; Θα μπορούσαμε να προτείνουμε μεγάλους στόχους γι' αυτή την Ευρώπη στα χρόνια που έρχονται; Ένα κοινό νόμισμα; Όλος ο κόσμος όμως δεν θα μπορεί να συμμετάσχει. Μια κοινή άμυνα; Πώς θα μπορούσαμε, όμως, τότε να εξαλείψουμε ορισμένα ταμπού ή ορισμένα στερεότυπα; Θα πρέπει να αναφερθούμε στις μεγάλες πολιτικές προοπτικές; Ίσως ένα ομοσπονδιακό ευρωπαϊκό κράτος ή μία γαλλογερμανική συνομοσπονδία; Ή θα πρέπει να περιοριστούμε στο πλαίσιο των υπαρχόντων θεσμών, να προωθήσουμε τις κοινές πολιτικές; Πώς θα μπορούσαμε τελικά να προωθήσουμε λαϊκούς στόχους, οι οποίοι ξεπερνούν τις τεχνοκρατίες που αναγκαστικά εκφράζουν αλλά και ως ένα βαθμό περιορίζουν την ευρωπαϊκή πραγματικότητα;

*** Ερώτημα όγδοον:** Ποια πρέπει να είναι τα εργαλεία διαχείρισης και οικονομικών μετασχηματισμών, αν στόχος μας είναι βεβαίως

πληρωμή τους. Πρέπει να κάνει το κράτος στον τομέα των επενδύσεων;

Στον τομέα της υποστήριξης της παραγωγής και των γεωργικών αγορών; Τι πρέπει να κάνει στον τομέα των μεγάλων τεχνολογικών προγραμμάτων; Σε ποια περίπτωση αντίθετος πρέπει τελικά να αποδεχθεί να μην έχει παρουσία; Τι χώρο θέλουμε να απελευθερώσουμε για τον κοινωνικό διάλογο, για τη συμβατική πολιτική; Νομίζω ότι είναι βασικό πως η κυβέρνηση πρέπει να προσπαθήσει να την αναζωογονήσει κι αυτό ήταν αντικείμενο διαφοράς και μεγάλης παρανόησης με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις την εποχή που ήμασταν στην εξουσία, ακόμη και αν οι δυνατότητές μας δεν ήταν στην πραγματικότητα υπερβολικές. Αν δεν αποδειχθούμε ικανοί να το κάνουμε δεν θα βρούμε εταιρούς στη δράση και, ακόμα μια φορά, η ευθύνη θα βαρύνει εμάς.

Αυτή η ιδέα του «κοινωνικού συμβιβασμού», την οποία συχνά αναφέρει ο Ζαν Πωπερέν, δεν θα ήθελα να μοιάζει με μια «μεγάλη μηχανή» μέσω της οποίας το κράτος θα έτρεφε τη φιλοδοξία να επιβάλει σε όλο τον κόσμο αποφάσεις που αφορούν στα εισοδήματα, στις οικονομικές συμπεριφορές. Θα ήθελα να χρησιμοποιηθεί για να απελευθερώσει έναν χώρο ώστε να γίνουν άμεσες διαπραγματεύσεις μεταξύ συνδικατών και εργοδοτών (αλλά και μεταξύ συνδικατών και κράτους όταν το κράτος είναι εταρός) χωρίς φυσικά η κυβέρνηση, η πολιτική εξουσία, να αδιαφορήσουν γι' αυτή τη διαδικασία. Πρέπει να βρούμε τους τρόπους για να ξαναφέρουμε στη ζωή τη συμβατική πολιτική.

*** Ερώτημα ένατον:** Πώς πρέπει να προσεγγίσουμε το ζήτημα του κράτους, το ζήτημα των σχέσεων μεταξύ του κράτους και του ατόμου, μεταξύ του ατόμου και της κοινωνίας; Μου κάνει εντύπωση, κυρίως σε σχέση με τη λεγόμενη φιλελεύθερη προπαιγάνδα, η σύγχυση που συχνά συντηρείται σε πολλούς από του συμπολίτες μας μεταξύ κράτους, κυβέρνησης και γραφειοκρατίας. Πρέπει οπωσδήποτε στους μήνες που έρχονται να διαλύσουμε αυτή τη σύγχυση. Εάν δεν το καταφέρουμε, η ίδια η έννοια του δημοκρατικού κράτους, του δημοκρατικού θεσμού, η ίδια η διαδικασία της εθνικής κυριαρχίας, θα έχει πληγεί αφού οι φιλεύθεροι δείχνουν να πιστεύ-

* Ερώτημα δέκατον: Το Σοσιαλιστικό Κόμμα είναι ικανό να πάρει υπόψη του τα προβλήματα προστασίας της φύσης, να πάρει υπόψη του τις οικολογικές ενασχολήσεις; Είναι απαραίτητο, υπό την προϋπόθεση φυσικά να μη δημευρήσουμε μία ιδεολογική ή φιλοσοφική προσέγγιση απέναντι των προβλημάτων. Η οικολογία, δηλαδή, να έρθει να αντικαταστήσει τη υποτιθέμενη αδυναμία της πολιτικής. Πιστεύω όμως ότι πρέπει να λάβουμε υπόψη μας όταν εμφανίζονται τα μεγάλα συγκεκριμένα προβλήματα. Αυτά τα ζητήματα έχουν γίνει δραματικά επίκαιρα από το Τσερνομπίλ και από τη μόλυνση του Ρήνου. Πιστεύω ότι δεν πρέπει να θέσουμε σαν αρχή ότι η γαλλική κοινή γνώμη θα συνεχίσει να μην είναι ευαίσθητη σε τέτοιου είδους προβλήματα. Εάν δεν απαντήσουμε σ' αυτού του είδους τα προβλήματα, είτε θα τα εκφράσουν άλλοι και θα έχουμε εκπτώσεις, είτε θα αποσυμπηθούμε μέσα στον πολιτικό διάλογο και αυτό θα είναι πραγματικά σοβαρό.

*** Ερώτημα ενδέκατον:** Θα μπορούσαμε να γίνουμε το κόμμα της καθημερινής ζωής; Κάναμε πολλές μεταρρυθμίσεις όταν είμασταν στην εξουσία. Υιοθετήσαμε πολλές κείμενα αλλά δεν αλλάξαμε τη καθημερινή πραγματικότητα. Έχω προτείνει να αντιστρέψουμε τη μέθοδό μας: λιγότερα κείμενα, λιγότερες επιτροπές, λιγότερες άνωθεν αλλαγές ή αλλαγές θεσμικού χαρακτήρα. Να προσπαθήσουμε να μιλήσουμε περισσότερο γι' αυτό που θα θέλαμε ν' αλλάξετε συγκεκριμένα στη ζωή των ανθρώπων.

Θα ήθελα να γίνει μια συγκεκριμένη εργασία πάνω στα προβλήματα της καθημερινής ζωής για να ξέρουμε τι προτάσεις πρέπει να κάνουμε σε θέματα όπως η διακοσμήση, η θέση της γυναίκας στην κοινωνία, το σχολείο, η κοινοκώπια, οι διακοπές, οι σχέσεις με τη δημόσια διοίκηση, ο ρόλος και η θέση των μεταναστών στην κοινωνία μας κ.λπ. Θα πρέπει να χρησιμοποιήσουμε αυτή τη διάσταση για να καταπολεμήσουμε τις ανισότητες γιατί δεν θα μπορούσαμε πάντα ή δεν θα μπορούμε αρκετά να το κάνουμε μόνο στο επίπεδο των εισοδημάτων ή της φορολογίας ακόμη κι αν πρέπει να προχωρήσουμε και σ' αυτούς του τομείς. Πάνω στα προβλήματα

* Ερώτημα δωδέκατον: Πώς πρέπει να προσεγγίσουμε τα προβλήματα στρατηγικής ή κατάκτησης της εξουσίας; Η παλιά στρατηγική της ενότητας της Αριστεράς αυτή τη στιγμή βρίσκεται σε αδιέξοδο για ένα διπλό λόγο: Ποιτικό, επειδή το Σοσιαλιστικό Κόμμα μαζί με το Κομμουνιστικό Κόμμα ακόμη και με τους Ριζοσπάστες της Αριστεράς δεν συγκροτούν πλειοψηφία. Ποιτικό, στο μέτρο που το Κομμουνιστικό Κόμμα δεν θέλει πια αυτήν την συμμαχία και στο μέτρο που η κοινή γνώμη δεν πιστεύει πια ή δεν μπορεί να πιστεύει σ' αυτήν όπως το 1981. Μία ενότητα, που έσπασε, που μετά ξανακόλλησε, που ξανάσπασε, ακόμα κι αν την ξανακολλώσαμε θα παρέμενε πολύ εύθραυστη στο πνεύμα των Γάλλων.

Το Σοσιαλιστικό Κόμμα δεν μπορεί από μόνο του να αποτελέσει την πολιτική εναλλακτική λύση. Δεν βρισκόμαστε στην κατάσταση του Εργατικού Κόμματος ή της Σουηδικής Σοσιαλδημοκρατίας. Ακόμα και το Γερμανικό Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα έχει πολλές δυσκολίες να διαμορφώσει μια τέτοια πολιτική. Και μιλάμε για πολιτικούς σχηματισμούς πολύ πιο ισχυρούς από εμάς, πολιτικά και κοινωνικά. Το Σοσιαλιστικό Κόμμα, βεβαίως, μπορεί να επιχειρήσει να προχωρήσει προς αυτή την κατεύθυνση αλλά δεν βρισκόμαστε ακόμα εκεί και θα είναι δύσκολο να το επιτύχουμε βραχυπρόθεσμα ή μεσοπρόθεσμα.

Ποιες υποθέσεις μας προσφέρονται θεωρητικά; Η πρώτη είναι να μη δώσουμε απάντηση σ' αυτό το ερώτημα ή να πούμε ότι το Σοσιαλιστικό Κόμμα θα αποδειχθεί ικανό να συσπειρώσει ώστε μόνο του να καταλάβει την εξουσία. Αυτό όμως προς το παρόν σημαίνει ότι εθελούφλουμε. Θα μπορούσαμε

να πούμε, επίσης, ότι δεν είμαστε ικανοί να συγκροτήσουμε μια πλειοψηφία μόνοι μας και τότε θα πρέπει να αποδεχθούμε ότι μεσοπρόθεσμα δεν είμαστε παρά μια δύναμη αντιπολίτευσης.

Τα αποτελέσματα μιας τέτοιας επιλογής θα ήταν πραγματικά σοβαρά. Θα μπορούσαμε ακόμα να δεβαιώσουμε ότι θα συσπειρώσουμε δυνάμεις και πέρα από την Αριστερά, δυνάμεις που τώρα βρίσκονται στη Δεξιά. Αυτές όμως οι δυνάμεις δεν είναι διαθέσιμες κι αυτή τη στιγμή δεν φαίνεται να υπάρχει αποκόλληση στο στρατόπεδο της Δεξιάς. Αν λέγαμε κάτι τέτοιο θα δημιουργούσαμε στο ίδιο μας το κόμμα σύγχυση άνευ λόγου.

Η μόνη απάντηση (και δεν είναι εύκολη) που μπορούμε να δώσουμε αυτή τη στιγμή, σ' αυτό το ερώτημα, είναι να πούμε ότι θα βασισθούμε στην προεδρική δυναμική και θα αφήσουμε να θεσπιστεί το πρόβλημα της εξουσίας με κοινοβουλευτικούς όρους. Είναι δυνατό, κυρίως εάν διαλέξουμε ένα γενικό υποψήφιο, να έχουμε ένα σοσιαλιστή πρόεδρο της Δημοκρατίας. Αυτό υποθέτει ότι δεν θα πρέπει να αποκλείσουμε στην πολιτική μας το Κομμουνιστικό Κόμμα και άλλες πολιτικές δυνάμεις που βρίσκονται στα αριστερά. Υστερα εάν κερδίσουμε την προεδρική εκλογή με μια συσπειρωτική που θα ξεπερνάει εκείνη τη στιγμή τα σύνορα που προσδιορίζονται από τα κόμματα, τότε θα είναι δυνατόν ή θα μπορούμε να ελπίζουμε ότι είναι δυνατόν, να ξαναχτίσουμε γύρω από τον εκλεγμένο πρόεδρο μια πλειοψηφία διακυβέρνησης.

* Ο Lionel Jospin είναι Γενικός Γραμματέας του Σοσιαλιστικού Κόμματος της Γαλλίας